

Warszawa, 30 kwietnia 2020 r.

Opracowanie

**Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych
w zakresie uwzględnienia w przepisach postulowanych przez
samorząd rozwiązań**

- 1) Stanowisko Prezydium KRRP z dnia 16 marca 2020 r. postulujące w okresie od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego, aż do dnia ogłoszenia zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego zawieszenie z mocy prawa biegu terminów procesowych (ustawowych) i sądowych. Przedmiotowe zawieszenie miało dotyczyć postępowań sądowych i administracyjnych, także w zakresie zawieszenia biegu terminów doręczenia korespondencji
 - **uwzględniono postulat.** W ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych znalazł się przepis art. 15 zzs przewidujący m. in. że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych, w tym sądownoadministracyjnych; postępowaniach egzekucyjnych, postępowaniach karnych, postępowaniach karnych skarbowych, postępowaniach w sprawach o wykroczenia, postępowaniach administracyjnych, postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, kontrolach celno-skarbowych, postępowaniach w sprawach, o których mowa w art. 15f ust. 9 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847 i 1495 oraz z 2020 r. poz.

284) i innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw – nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

Podsekretarz Stanu Anna Dałkowska z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości poinformowała, że: „w związku z treścią stanowiska Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 16 marca 2020 r. dotyczącego konieczności dokonania pilnych zmian legislacyjnych regulujących funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości po ogłoszeniu stanu zagrożenia epidemicznego związanego z pandemią wirusa SARS-CoV-2, dziękując za sformułowane postulaty, pragnę poinformować, że zostały one wzięte pod uwagę w trakcie prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 299), którego rozpatrzenie zostało zaplanowane podczas 8. posiedzenia Sejmu RP w dniu 27 marca 2020 r.”.

- 2) W stanowisku Prezydium KRRP z dnia 16 marca 2020 r. postulowano ponadto objęcie systemem pomocy finansowej Państwa osób dotkniętych skutkami wynikającymi ze stanu zagrożenia epidemicznego związanego z pandemią wirusa SARS-CoV-2 – w tym także radców prawnych. Pomoc taka musi mieć wieloraką strukturę, począwszy od ulg/odroczeń w zakresie obowiązków regulowania należności publicznych, przyznawania zaliczek na koszty zastępstwa procesowego spraw prowadzonych z urzędu lub możliwości bezgotówkowego regulowania tymi zaliczkami należności publicznoprawnych pełnomocników profesjonalnych wobec Państwa

- **uzględniono częściowo.** W ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,

innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych znalazły się m. in. przepisy umożliwiające zwolnienie z obowiązku płacenia składek osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą i podmiotów zatrudniających nie więcej niż 49 ubezpieczonych (Art. 31zo - 31zx) oraz zwolnienie z opłaty prolongacyjnej (art. 15 zb) w przypadku gdy wnioski o odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty dotyczący należności z tytułu składek należnych za okres od 1 stycznia 2020 r., został złożony w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu. Przewidziane zostały również inne rozwiązania w zakresie pomocy finansowej, z których mogą skorzystać przedsiębiorcy (w tym kancelarie radców prawnych).

- 3) Pismo z 19 marca 2020 r. do Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości r.pr. Sebastiana Kalety z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie dodatkowego urlopu na przygotowanie się do egzaminu radcowskiego i adwokackiego w 2020 r. przesyłając propozycje konkretnych rozwiązań w postaci projektu ustawy

- uwzględniono. W ustawie znalazł się przepis art. 31zi w brzmieniu „*W 2020 r. pracownikowi, który złożył w terminie wnioski o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego, wyznaczonych na dni 24–27 marca 2020 r., oraz spełnił przesłanki udziału w danym egzaminie, przysługuje prawo do dodatkowego urlopu bezpłatnego, w wymiarze 7 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego wyznaczonych w terminie dodatkowym*”.

- 4) Pismo z 19 marca 2020 r. do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości pana Marcina Romanowskiego dotyczące zmiany

komunikatu MS w sprawie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej w sytuacji zagrożenia epidemicznego poprzez wskazanie, że preferowaną formą świadczenia tej pomocy jest udzielanie porad z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość

- **uwzględniono.** Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich odpowiedziała w dniu 20 marca 2020 r., że w tym samym dniu zostanie zaktualizowany komunikat na stronie www.darmowapomocprawna.gov.pl, tak żeby jego treść nie budziła wątpliwości. Wskazała, że celem tymczasowego zawieszenie działalności punktu jest organizacja udzielania porad w sposób zapewniający bezpieczeństwo zarówno wykonawcom jak i beneficjentom. Niedopuszczalne jest zawieszenie działania punktu poza niezbędny w tym zakresie czas. Jednocześnie poinformowała, że Minister Sprawiedliwości podejmie również inne działania zmierzające do zapewnienia realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej w obecnej sytuacji.

W dniu 9 kwietnia br. Wiceprezes KRRP Ryszard Ostrowski skierował pismo do Marcina Romanowskiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawierające uwagi do przesłanego projektu zmian w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (projekt z dnia 8 kwietnia 2020 r.).

Zmiany przewidziane w tym projekcie w zakresie umożliwienia udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość zostały zawarte w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (druk sejmowy nr 344 i 344-A). Zgodnie z art. 28a. „w przypadku ogłoszenia

stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu. Do świadczenia pomocy stosuje się odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy. Przepisu art. 4 ust. 2 nie stosuje się.“.

Niektóre uwagi szczegółowe zostały uwzględnione.

- 5) 20 marca 2020 r. wystosowano pismo z propozycją podjęcia prac legislacyjnych mających na celu umożliwienie Krajowej Radzie Radców Prawnych i Radom Okręgowych Izb Radców Prawnych podejmowanie decyzji w trybie obiegowego zbierania głosów w formie elektronicznej. Podejmowane były wszelkie możliwe działania, by w ustawie o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw znalazł się przepis umożliwiający funkcjonowanie KRRP i Prezydium w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, tj. umożliwiający podejmowanie uchwał przez Krajową Radę Radców Prawnych i Prezydium przy

wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym

– Uwzględniono.

Przepis, który ostatecznie znalazł się w tej ustawie brzmi:

„Art. 14h.

1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, kolegialne organy samorządów: adwokackiego, radców prawnych, notarialnego, kuratorskiego oraz komorniczego, a także ich organy wykonawcze oraz inne organy wewnętrzne mogą podejmować uchwały przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym.

2. Uchwała podjęta w trybie, o którym mowa w ust. 1, jest ważna, gdy wszyscy członkowie danego organu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały i terminie oddania głosu oraz w głosowaniu wzięła udział co najmniej połowa członków tego organu.

3. W przypadku gdy ustawa szczególna wymaga podjęcia uchwały w głosowaniu tajnym, organy, o których mowa w ust. 1, mogą w trybie, o którym mowa w ust. 1, znieść wymóg tajności głosowania w określonej sprawie.”

6) Od niedzieli 22 marca br. podejmowany były wszelkie możliwe działania, by w ustawie o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw znalazły się przepisy dające prawo korzystania

z mechanizmów przygotowanych przez rząd dla najmniejszych kancelarii – mikroprzedsiębiorców zatrudniających do 9 osób.

Uwzględniono. Rozwiązania przewidujące pomoc dla mikroprzedsiębiorców znalazły się w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

- 7) W stanowisku Prezydium KRRP z dnia 16 marca 2020 r. wskazano, że istniejąca sytuacja wymaga również uelastycznienia form kontaktów z sądami i urzędami w postępowaniach sądowych i administracyjnych poprzez możliwie w największym zakresie wykonywania usług/pracy w formie zdalnej (email, telefon), przy zachowaniu najwyższych możliwych standardów świadczenia pomocy prawnej.

W dniu 30 marca br. skierowano pismo do Marszałka Senatu RP, Przewodniczącego senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, Przewodniczącego senackiej Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, Przewodniczącego Klubów Parlamentarnych Senatu RP, Przewodniczącego Koła Senatorów Niezależnych oraz Ministra Rozwoju. Pismo dotyczyło poprawki w zakresie wprowadzenia możliwości wniesienia pisma procesowego do sądu przy użyciu platformy ePUAP, portalu informacyjnego sądów powszechnych lub za pomocą poczty elektronicznej.

W dniu 30 kwietnia 2020 r. skierowano pismo do Ministra Sprawiedliwości z propozycjami wprowadzenia do ustawy antykryzysowej rozwiązania przewidzianego w pierwotnej wersji projektu, przewidującego możliwość wniesienia pisma procesowego do sądu przy użyciu platformy ePUAP, portalu informacyjnego sądów powszechnych lub za pomocą poczty elektronicznej. Ponadto zaproponowano rozwiązanie, które mogłoby pomóc ograniczyć

konsekwencje obecnej sytuacji, poprzez wprowadzenie możliwości zarządzenia w sądach drugiej instancji prowadzenia postępowania jawnego przy użyciu środków technicznych umożliwiających komunikację wizyjną na odległość tj. przy wykorzystaniu systemu informatycznego udostępnionego przez sąd prowadzący postępowanie lub gdyby zachodziły trudności techniczne lub organizacyjne związane z wykorzystaniem tego systemu – przy użyciu innych środków technicznych umożliwiających przeprowadzenie takiego posiedzenia na odległość, w tym za pośrednictwem przekazu telekomunikacyjnego.

W dniu 14 kwietnia br. do Marszałka Senatu RP, Przewodniczącemu Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, Komisji Gospodarki Narodowej i Komisji Zdrowia zostało skierowane pismo w sprawie zmian w ustawie o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, w którym przekazano postulat dodania przepisów umożliwiających wniesienie pisma procesowego do sądu przy użyciu platformy ePUAP, portalu informacyjnego sądów powszechnych lub za pomocą poczty elektronicznej oraz postulat dodania przepisów umożliwiających zarządzanie w sądach drugiej instancji prowadzenia postępowania jawnego przy użyciu środków technicznych umożliwiających komunikację wizyjną na odległość.

Na konieczność podjęcia pilnych i stanowczych systemowych działań w zakresie wnoszenia i doręczania pism procesowych online oraz w zakresie przeprowadzania rozpraw na odległość wskazywało Prezydium KRRP w stanowisku z 23 kwietnia 2020 r. w sprawie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz organów administracji publicznej w związku z trwającym stanem epidemii wywołanej chorobą COVID-19. Wskazano również na zasadność uchylenia w możliwie najkrótszym czasie regulacji

„zamrażających” bieg terminów procesowych i materialnych oraz wstrzymujących przeprowadzanie rozpraw i posiedzeń jawnych.

- rozwiązania uwzględniające do do zasady te postulaty znalazły się w rządowym projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (druk sejmowy Nr 344 i 344-A):

- 8) W dniu 30 marca skierowano pismo do Marszałka Senatu RP, Przewodniczącego senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych w sprawie poprawki w art. 15 zzz w zakresie ujęcia w przepisie wstrzymania biegu terminów przewidzianych przepisami prawa cywilnego. Postulat ponowiony w piśmie Prezesa KRRP do MS z 6 kwietnia 2020 r.

- nie zostało uwzględnione.

- 9) W dniu 8 kwietnia br. Prezesa KRRP Maciej Bobrowicz wystosował pismo do Minister Rozwoju w sprawie wprowadzanych projekcie ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 w artykułach 15zzzzzo do 15zzzzzx zasad stosowania rozwiązań w zakresie ograniczenia kosztów wynagrodzeń osobowych pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach obsługujących członków Rady Ministrów, urzędach obsługujących organy administracji rządowej w województwie, a także w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Prezesa Rady

Ministrów, ministra kierującego działem administracji rządowej lub wojewodę

- **nie uwzględniono.**

10)W dniu 8 kwietnia br. Kierownik OBSiL wystosował pismo do Przewodniczących Klubów Parlamentarnych i Kół Poselskich oraz do Marszałka Sejmu w sprawie poprawek do ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Pismo w sprawie jednej z tych poprawek, tj. wprowadzenia rozwiązań, które pozwolą na przeprowadzenie wyborów w samorządzie radców prawnych po ustaniu stanu epidemii, stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu nadzwyczajnego, a do tego czasu umożliwią przedłużenie obecnej kadencji organów zostało wysłane również jako pismo Prezesa KRRP do Minister Rozwoju. W dniu 15 kwietnia br. do Marszałka Senatu i Wicemarszałków oraz Przewodniczących Klubów i Kół skierowane zostało pismo w sprawie wprowadzenia rozwiązań, które pozwolą na przeprowadzenie wyborów do organów samorządu zawodowego po ustaniu stanu epidemii, stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu nadzwyczajnego, a do tego czasu umożliwią przedłużenie obecnej kadencji organów

- **nie uwzględniono.**

11)W dniu 14 kwietnia br. do Marszałka Senatu RP, Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, Komisji Gospodarki Narodowej i Komisji Zdrowia zostało skierowane pismo w sprawie zmian w ustawie o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się

wirusa SARS-CoV-2, w którym przekazano postulat rezygnacji z dodawania przepisów art. 15zzu1-15zzu10 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374, 567 i 56; dalej jako: „przepisy dotyczące przesyłki hybrydowej”, ustawa dalej jako: Ustawa o COVID-19), w brzmieniu przyjętym w art. 72 pkt 47 ustawy z dnia 9 kwietnia 2020 r.

- ostatecznie nie usunięto przepisów o przesyłce hybrydowej. Jednak zaznaczyć należy, że na etapie prac w Senacie uwzględniono postulat rezygnacji z dodawania przepisów art. 15zzu1-15zzu10 czyli przepisów dotyczących przesyłki hybrydowej. Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 9 kwietnia 2020 r. ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, wprowadził do jej tekstu poprawkę przewidującą skreślenie pkt 47 art. 73. Sejm poprawkę tę jednak odrzucił.

12)W dniu 15 kwietnia br. do Marszałka Senatu wystosowane zostało pismo w sprawie zmiany ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zakresie przepisów dotyczących dostępu do informacji publicznej. Do pisma załączona była propozycja poprawki wraz z ekspertyzą OBSiL dotyczącą

znaczenia art. 15zżs ustawy o zwalczaniu COVID-19 dla udostępniania informacji publicznej na wniosek.

Link do ekspertyzy:

<http://obsil.pl/wp-content/uploads/2020/03/Grzegorz-Sibiga-ekspertyza-15.04.2020.pdf>

- nie uwzględniono.

Materiał ten został przekazany również Rzecznikowi Praw Obywatelskich. W odpowiedzi Rzecznik w piśmie z 22 kwietnia 2020 r. podziękował za troskę oraz zaangażowanie samorządu radców prawnych w ochronę praworządności oraz praw i wolności człowieka i obywatela. Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich poinformował, że Rzecznik skierował wystąpienie do MSWiA w tej sprawie:

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-rpo-dostep-do-informacji-publicznej-wazny-epidemii>

Stale aktualizowana jest zakładka COVID-19 na stronie OBSiL:

<http://obsil.pl/informacje-prawne-zwiazane-epidemia-covid-19/>